

Θα λειτουργούν οι μηχανές με τεχνητή νοημοσύνη ως πρόσωπα με συνείδηση;

Απαντήσεις για τα δικαιώματα και τις ευθύνες των μηχανών με τεχνητή νοημοσύνη ως πρόσωπα με συνείδηση δίνει ο καθηγητής Γνωσιολογίας και Ηθικής Φιλοσοφίας, Στέλιος Βιρβιδάκης

Newsroom
29.2.2020 | 12:56

Facebook, X, Email, Print, Comment icons

Στα ερωτήματα αν θα λειτουργούν κάποτε οι μηχανές με τεχνητή νοημοσύνη ως πρόσωπα με συνείδηση κι αν ναι ποια πρέπει να είναι τα δικαιώματά τους και ποια η ηθική ευθύνη για τις πράξεις τους, απαντά ο ο καθηγητής

ΔΗΜΟΦΙΛΗ

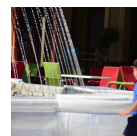
Γέννησε η πρώτη γυναίκα στην Ελλάδα μετά από μεταμόσχευση ωοθηκών

ΠΟΥ: Καπνός, αλκοόλ, επεξεργασμένα τρόφιμα και ορυκτά καύσιμα «σκοτώνουν 2,7 εκατ. ανθρώπους ετησίως στην Ευρώπη»

Ακραία ζέστη και κρύο επηρεάζουν τη λευκή ουσία του εγκεφάλου για τη νοητική ανάπτυξη των παιδιών

Εφευρέτριες στην Τυνησία δημιούργησαν «έξυπνο αναπηρικό αμαξίδιο» που συνδέεται με τον εγκέφαλο

Τα κουνούπια τίγρεις «φέρνουν» τον δάγκειο πυρετό στην Ευρώπη

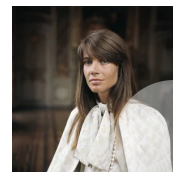
ΤΑ ΔΗΜΟΦΙΛΗ 30 ΗΜΕΡΩΝ

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

από το Lifo.gr

Η Φρανσουάζ Αρντί από εδώ στην αιωνιότητα

1

12.6.2024

στην οπροφορική ταινία «Σουίτς Ουόρλντ του Διαστήματος» του Στάνλεϊ Κιούμπρικ, ο υπολογιστής HAL 9000 εκλιπαρεί τον άνθρωπο Ντέιβ να μην τον αποσυνδέσει: «Φοβάμαι Ντέιβ. Μην το κάνεις». Στην τηλεοπτική σειρά «Star Trek: The Next Generation», ο κυβερνοεπιστήμονας Μπρους Μάντοξ ζητά να διαλύσει το ανθρωποειδές Data στα επιμέρους μέρη του, προκειμένου να αντιληφθεί πώς λειτουργεί. Όμως, η τεχνητή νοημοσύνη στον ποζιτρονικό εγκέφαλο του Data αντιδρά. Το ανθρωποειδές φοβάται ότι το πείραμα μπορεί να σημάνει την καταστροφή του και η υπόθεση καταλήγει στο Δικαστήριο του «Starfleet», όπου εξετάζεται το δικαίωμα της Τεχνητής Νοημοσύνης να διαχειρίζεται τον «εαυτό» της. Ήδη από το 1968, οπότε γυρίστηκε η ταινία του Κιούμπρικ, το ερώτημα απασχολεί επιστήμονες πληροφορικής, νομικούς και φιλοσόφους.

«Η ίδια η κατανόηση της έννοιας του προσώπου είναι ένα τεράστιο ζήτημα είτε μιλάμε για μηχανές είτε όχι» σημειώνει ο καθηγητής Γνωσιολογίας και Ηθικής Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Στέλιος Βιρβιδάκης και προσθέτει «για παράδειγμα, τους φιλοσόφους απασχολεί το αν θα θεωρήσουμε πρόσωπο ένα δυνάμει πρόσωπο, όπως ένα ανεπτυγμένο ανθρώπινο έμβρυο. Όταν λέμε ότι κάποιος είναι πρόσωπο, του αναγνωρίζουμε ηθικό δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό και αυτό προϋποθέτει συνείδηση και αυτοσυνειδησία, αίσθηση εαυτού, ενός εαυτού που διαθέτει

1 ΜΕΡΑ ΠΡΙΝ

Η Λατινοπούλου και η κοινωνική απαξία της ντροπής

1 ΜΕΡΑ ΠΡΙΝ

3

μηχανή θα έχει κάποτε αυτό που λέμε υποκειμενική αίσθηση, δηλαδή την αίσθηση του να νιώθεις ότι είσαι «αυτός», «αυτό το ον»;

«Αυτό θα μπορούσαμε να το καταλάβουμε μόνο αν μπαίναμε "μέσα" στο ρομπότ. Και βέβαια το ίδιο ερώτημα έχει τεθεί και για τα ζώα από έναν από τους πλέον καταξιωμένους σύγχρονους Αμερικανούς φιλοσόφους, τον Τόμας Νείγκελ, στο δοκίμιό του "Πώς είναι να είσαι νυχτερίδα;", ο οποίος υποστηρίζει ότι η υποκειμενική σκοπιά της συνείδησης δεν μπορεί να εξηγηθεί πλήρως από οποιαδήποτε επιστήμη επιχειρήσει να τη συλλάβει "από έξω". Το ζήτημα είναι λοιπόν αν θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι μηχανές θα αποκτήσουν κάποτε πραγματική αίσθηση του εγώ τους. Η αίσθηση αυτή πηγαιίνει πέρα από τη νοητική ικανότητα, τη νοημοσύνη που ήδη επιτρέπει στις μηχανές να επιλύουν προβλήματα πολύ ταχύτερα από τον άνθρωπο και φαίνεται να συνίσταται σε δύο κυρίως πράγματα: Πρώτον, στην αυτεπίγνωση, στην ικανότητα να διαμορφώνει ένα ον σύλληψη του εαυτού του και να αναφέρεται σε αυτήν με εκφράσεις όπως "εγώ πιστεύω ότι...", "εγώ επιτελώ". Δεύτερον, στο υποκειμενικό αίσθημα συνειδητότητας: κάπως είμαι, κάπως νιώθω. Για να θεωρηθούν οι μηχανές πρόσωπα από οντολογική σκοπιά πρέπει να διαθέτουν κατ'αρχήν αυτά τα χαρακτηριστικά» εξηγεί ο καθηγητής.

και άρα, κατ' επέκταση, να θεωρηθούν πρόσωπα και να έχουν ηθικό status και δικαιώματα, είναι ο λειτουργισμός.

«Βάσει του λειτουργισμού οι συνειδητές νοητικές διαδικασίες δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα σύνολο λειτουργιών επεξεργασίας εισερχόμενων δεδομένων (input), που οδηγούν στην εκδήλωση κάποιων αντιδράσεων, στη γλώσσα της πληροφορικής "εξερχομένων στοιχείων" (output). Κατά τον λειτουργισμό, η συνειδητότητα στον άνθρωπο, αλλά και σε άλλα νοήμονα όντα, δεν είναι τίποτα περισσότερο από χειρισμός συμβόλων, κατά την αλληλεπίδραση με το περιβάλλον τους, και άρα οι μηχανές μπορούν να αποκτήσουν συνειδητότητα, γιατί κι αυτές σύμβολα χειρίζονται» σημειώνει, υπενθυμίζοντας ωστόσο ότι όσοι δεν αποδέχονται αυτή την προοπτική ως πιθανή, επικαλούνται το νοητικό πείραμα του «Κινέζικου Δωματίου» του Αμερικανού φιλοσόφου John Searle

Αν όμως κάποια στιγμή οι μηχανές θεωρηθούν πρόσωπα, τότε δεν θα πρέπει πέρα από δικαιώματα να τους αποδίδεται και ηθική ευθύνη για τις πράξεις τους;

«Για να απαντηθεί το ερώτημα περί ηθικής ευθύνης, πρέπει να δούμε όχι απλώς πώς είναι οι μηχανές από μόνες τους, αλλά και τον τρόπο

ευθύνης λοιπόν, έχει να κάνει με τον ρόλο που θα τους αναθέσουμε: θα είναι υπηρετικός, συμμετοχικός, συντροφικός; Η ευθύνη συνδέεται πολύ ως έννοια και με την ελευθερία. Αν οι μηχανές έχουν έστω και λίγη ελευθερία κάποιας μορφής, τότε πρέπει να τους αποδίδεται ευθύνη. Εδώ μπαίνει στη μέση και το δίκαιο» εξηγεί ο κ. Βιρβιδάκης.

"Οι μηχανές, από τη στιγμή που θα ενταχθούν ουσιαστικά στη ζωή μας και τους θεσμούς μας, από τη στιγμή που θα αναλάβουν ρόλους κοινωνικούς (γκουβερνάντα, χειρουργός), ακόμη και αν δεν έχουν πλήρη ελευθερία, θα πρέπει να έχουν ηθική ευθύνη. Και βέβαια, εδώ μπαίνουν στη συζήτηση και οι δύσκολες αποφάσεις: όταν η μηχανή σε μια πολεμική σύγκρουση ή κατά την προσπάθεια εξουδετέρωσης επικίνδυνων τρομοκρατών χρειαστεί να ρίξει έναν πύραυλο με παράπλευρες απώλειες, θα μετρήσει απλά "κεφάλια" που θα χαθούν και "κεφάλια" που θα σωθούν, έτσι ώστε να προκύψει μεγιστοποίηση της ωφέλειας, χωρίς να υπολογίσει τους αριθμούς ως ανθρώπους με εγγενή αξία και με πλήρη δικαιώματα; Θα κάνει δηλαδή ένα ψυχρό ωφελιμιστικό calculus ή θα είναι μια καντιανή μηχανή με δεοντοκρατική ηθική; Και τελικά η ευθύνη θα μετατεθεί στον προγραμματιστή της ή μήπως θα μετακινηθεί από τον προγραμματιστή στη μηχανή;" προσθέτει.

σήμερα; Κι αν το σενάριο περί εξίσωσης μηχανής- ανθρώπου επαληθευτεί, πώς μπορεί να βοηθήσει η φιλοσοφία τον άνθρωπο να διαχειριστεί την απώλεια της μοναδικότητάς του ως του ευφυέστερου όντος στον πλανήτη;

«Η φιλοσοφία ως επιστήμη άλλοτε αντιμετωπίζεται με υποτίμηση κι άλλοτε με υπερτίμηση. Στην πραγματικότητα δεν είναι ούτε άχρηστη, ούτε παντοδύναμη. Είναι πολύ χρήσιμη, υπό την έννοια ότι επιβάλλει αναστοχαστική εγρήγορση πριν από την πράξη. Η φιλοσοφία διδάσκει εγρήγορση και περίσκεψη και για αυτό μπορεί να βοηθήσει, π.χ., τον νομικό, να θεσπίσει ορθότερους κανόνες για την ένταξη της μηχανής στη ζωή μας. Άλλωστε η φιλοσοφία ανέκαθεν ασχολείται με ζητήματα οριακά, για τα οποία δεν έχουμε πλήρη κατανόηση, ακόμη και ικανοποιητικούς ορισμούς των εμπλεκόμενων εννοιών και δεν μπορούμε ακόμα να βρούμε τελικές απαντήσεις. Μπορούμε να αποκλείσουμε ότι με την εξέλιξή τους, οι μηχανές θα αποκτήσουν κάποτε γνωρίσματα που θα τις κάνουν παρόμοιες με τους ανθρώπους; Στο βιβλίο "Μηχανές σαν κι εμένα" του Ίαν Μακ Γιούαν, η μηχανή ξεκινά έχοντας μια υπηρετική θέση και σιγά-σιγά, λόγω των δυνατοτήτων της -νοημοσύνη και ικανότητα να αισθανθεί πράγματα- μετατρέπεται σε σύμβουλο και σύντροφο, φαίνεται να εξομοιώνεται με τον κύριό της. Η εξίσωση ανθρώπου και μηχανής, αν και δύσκολο να συμβεί, δεν μπορεί να

ανθρώπου με τους άλλους και με τον ίδιο του τον εαυτό» σημειώνει ο ο καθηγητής Γνωσιολογίας και Ηθικής Φιλοσοφίας.

Μαθητευόμενοι μάγοι και Λουδίτες

Ο κ. Βιρβιδάκης, προσθέτει ότι όλα εξαρτώνται από τον ποιο ρόλο θα δώσουμε στις μηχανές. «Θα μπορούσαν, π.χ., να είναι σε εξάρτηση, αλλά όχι σε πλήρη ισοτιμία με τον δημιουργό τους και το δίκαιο θα μπορούσε να ενσωματώσει κανόνες για να μη μας βλάψουν» εξηγεί.

«Η δική μου άποψη είναι επιφυλακτική αλλά όχι κινδυνολογική. Κάποια στιγμή στο μακρινό μέλλον, ναι, μπορεί αυτό να συμβεί. Αυτό που χρειάζεται για να γίνει ομαλή μετάβαση σε αυτό τον θαυμαστό νέο κόσμο είναι να μη βιαστούμε, να επιδιώξουμε να ενταχθούν οι μηχανές συνετά και προοδευτικά στη ζωή μας, να ενταχθούν με πολλή προσοχή οι απαραίτητοι κανόνες για την αντιμετώπισή τους στο νομικό πλαίσιο, κι αυτό είναι θέμα πολιτικό και δικαιοακό. Αν η ταχύτητα ανάπτυξης της τεχνολογίας είναι τέτοια που δεν μπορούμε να την ελέγξουμε και να κάνουμε την αλλαγή σταδιακά, τότε είμαστε απλά μαθητευόμενοι μάγοι. Αν όλο αυτό όμως γίνει προοδευτικά, τότε το σοκ μπορεί να είναι διαχειρίσιμο και η μετάβαση δεν θα γίνει με τρόπο που θα φέρει την καταστροφή. Δεν πρέπει να

Με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΣΗΜΕΡΑ:

- Στις 11:30 σήμερα ανακοινώνεται ο ανασχηματισμός της κυβέρνησης
- Δολοφονία 11χρονης στην Ηλεία: Σήμερα απολογείται ο 37χρονος
- Εκλογές στη Γαλλία: Ο Μακρόν, η ακροδεξιά και μια προεκλογική εκστρατεία που μοιάζει με ριάλιτι

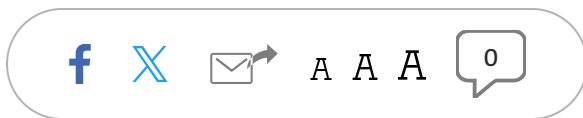
Ακολουθήστε το [LiFO.gr](#) στο [Google News](#) και μάθετε πρώτοι όλες τις ειδήσεις

Tech & Science Tags ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Μηχανές ως πρόσωπα με συνείδηση Ηθική φιλοσοφία

Μηχανές τεχνητής νοημοσύνης με ευθύνες και δικαιώματα

Στέλιος Βιρβιδάκης

ΕΓΓΡΑΦΕΙΤΕ ΣΤΟ NEWSLETTER ΜΑΣ

Για να λαμβάνετε κάθε εβδομάδα στο email σας μια επιλογή από τα καλύτερα άρθρα του [lifo.gr](#)

Το email σας...

ΕΓΓΡΑΦΗ

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΙ ΤΩΡΑ

1 **ΕΛΛΑΔΑ**
Ηλεία: 22 δικηγόροι αρνήθηκαν να υπερασπιστούν τον δολοφόνο της 11χρονης

2 **ΕΛΛΑΔΑ**
Σάμος: Σταμάτησαν οι έρευνες για τον 74χρονο Ολλανδό που αγνοείται από την περασμένη Κυριακή

3 **ΕΛΛΑΔΑ**
Καιρός: Υποχωρεί ο καύσωνας - Έρχονται βροχές, καταιγίδες και

4

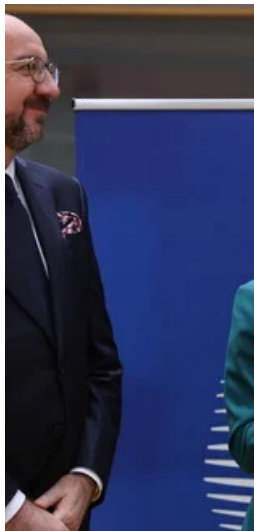
Ρόδος:
Ξήλωσαν
άρων άρον
παράνομες
ξαπλώστρες,
ομπρέλες
και
μεταλλικά
κρεβάτια
από την
παραλία

5

ΕΛΛΑΔΑ
Κέρκυρα:
Επιχείρηση
για τον
εντοπισμό
55χρονου
Αμερικανού
που
αγνοείται
στο
Μαθράκι

6

ΔΙΕΘΝΗ
Político: Το
νέο σχέδιο
του Μισέλ
για να
ξεφορτωθεί
τη φον ντερ
Λάιεν είναι
να δώσει
την
καρέκλα
στον
Μητσοτάκη

ΔΕΙΤΕ ΑΚΟΜΑ

στην Ελλάδα μετά από μεταμόσχευση ωοθηκών

Με αυτήν τη μέθοδο
έχουν γεννηθεί 210
παιδιά διεθνώς

NEWSROOM

1 ΜΕΡΑ ΠΡΙΝ

Tech & Science / Διαβήτη τύπου 1: Τριπλασιάστηκε ο αριθμός των ασθενών άνω των 65 ετών

Η αύξηση καταγράφηκε
τα τελευταία 30 χρόνια

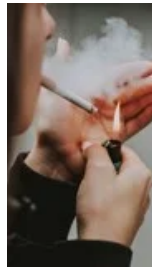
NEWSROOM

1 ΜΕΡΑ ΠΡΙΝ

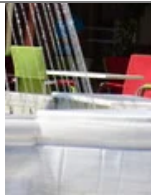
Tech & Science / ΠΟΥ: Καπνός, αλκοόλ, επεξεργασμένα τρόφιμα και ορυκτά καύσιμα «σκοτώνουν 2,7 εκατ. ανθρώπους ετησίως στην Ευρώπη»

Η έκθεση του ΠΟΥ
καλεί τις κυβερνήσεις
να επιβάλουν
αυστηρότερους
κανονισμούς για τα
προϊόντα που βλάπτουν
την υγεία

EUROPEAN LiFO

Υπερθερμία και κρύο επηρεάζουν τη λευκή ουσία του εγκεφάλου για τη νοητική ανάπτυξη των παιδιών

Επιστημονική μελέτη εξέτασε τον εγκέφαλο 2.681 παιδιών - Τι συμβαίνει με τα παιδιά στις φτωχότερες περιοχές

NEWSROOM

1 ΜΕΡΑ ΠΡΙΝ

Tech & Science / Εφευρέτριες στην Τυνησία δημιούργησαν «έξυπνο αναπηρικό αμαξίδιο» που συνδέεται με τον εγκέφαλο

Το αμαξίδιο είναι ιδιαίτερα εύχρηστο αφού τα άτομα που το χρησιμοποιούν μπορούν να το κινήσουν με τη χρήση οθόνης αφής, φωνητικής εντολής και εκφράσεων προσώπου.

NEWSROOM

«φέρνουν» τον δάγκειο πυρετό στην Ευρώπη

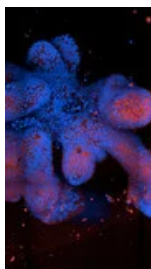

Ο δάγκειος πυρετός ξεκινά με συμπτώματα που μοιάζουν με γρίπη, αλλά μπορεί να αποβεί και θανατηφόρος

NEWSROOM

11.6.2024

Tech & Science / Πανεπιστήμιο του Cambridge: Επιστήμονες δημιούργησαν «μίνι έντερα» για την καταπολέμηση της νόσου του Κρον

Ο αριθμός των κρουσμάτων της νόσου του Κρον και των άλλων νοσημάτων του εντέρου αυξάνεται δραματικά παγκοσμίως

NEWSROOM

11.6.2024

Tech & Science / Οΐλον Μασκ απειλεί την Apple με εμπάργκο από τις εταιρείες του αν βάλει το ChatGPT στα προϊόντα της

απορροή από την
SpaceX, το X και το
Starlink

NEWSROOM

11.6.2024

Tech & Science / Καύσωνας: Ποια είναι τα συμπτώματα της αφυδάτωσης

Η αφυδάτωση και τα
συμπτώματα που πρέπει
να μας ενεργοποιήσουν

NEWSROOM

11.6.2024

Tech & Science / Ιαπωνία: Πέθανε ο βιοχημικός Ακίρα Έντο, ο οποίος ανακάλυψε τις στατίνες

Οι στατίνες, οι οποίες
μπορούν να
προστατεύσουν από τις
καρδιακές προσβολές ή
τα εγκεφαλικά,
συγκαταλέγονται στα
πιο συχνά
συνταγογραφούμενα
φάρμακα παγκοσμίως.

NEWSROOM

δάγκειου πυρετού και ασθενειών που μεταδίδονται με τα κουνούπια στην Ευρώπη

*Η κλιματική αλλαγή
δημιουργεί ευνοϊκές
συνθήκες για την
εξάπλωση των
κουνουπιών σε περιοχές
που μέχρι πρότινος δεν
υπήρχαν*

NEWSROOM

11.6.2024

Tech & Science / Οι ελέφαντες φωνάζουν ο ένας τον άλλο με ονόματα όπως οι άνθρωποι, λένε επιστήμονες

*Τι προκύπτει από
έρευνα που διήρκεσε
από το 1986 μέχρι το
2022 και περιελάμβανε
ηχογραφήσεις και
ανάλυση ήχων μεταξύ
άγριων ελεφάντων σε
τρία πάρκα στην Κένυα*

NEWSROOM

10.6.2024

Tech & Science / Ανδρική αντισύλληψη: Υπάρχουν νέες επιλογές;

10.6.2024

Tech & Science / Ανατροπή: Κι όμως δεν φοράμε λευκά, όταν θέλουμε να παραμείνουμε δροσεροί στον καύσωνα

Η επιστήμη απαντά στο τι κάναμε λάθος -τόσα χρόνια- αναφορικά με το χρώμα, το ύφασμα ακόμα και την εφαρμογή των ρούχων μας το καλοκαίρι και στην προσπάθειά μας να παραμείνουμε δροσεροί

NEWSROOM

10.6.2024

Tech & Science / Το Αριστείο Μποδοσάκη σε δύο σημαντικούς ερευνητές με διεθνή απήχηση

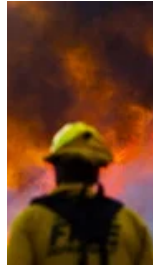
Η Ελληνίδα ερευνήτρια του διαστήματος, Καθηγήτρια Αστροφυσικής με μακρά πορεία στη NASA Χρύσα Κουβελιώτου και ο κορυφαίος ερευνητής της σύγχρονης βιοϊατρικής έρευνας που καθοδηγεί την ενεργή συμμετοχή της Ελλάδας στα ευρωπαϊκά ερευνητικά δρώμενα,

της επιστημής
NEWSROOM

8.6.2024

Tech & Science / Πυρκαγιές στην Καλιφόρνια: Ο καπνός σκότωσε πάνω από 50.000 ανθρώπους σε μια δεκαετία, λέει μελέτη

*Η έκθεση σε τοξικά
σωματίδια οδήγησε
επίσης σε δαπάνες
Υγείας ύψους 432 δις.
δολαρίων μεταξύ 2008 -
2018*

NEWSROOM

8.6.2024

Tech & Science / Τι γεύση είχε το κρασί στην αρχαία Ρώμη; Πολύ καλύτερη απ' ό,τι νομίζαμε

*Μια πρόσφατη μελέτη
πήλινων αγγείων που
χρησιμοποιούνται στη
ζύμωση του κρασιού
αμφισβήτησε τις
παραδοσιακές απόψεις
για τη γεύση και την
ποιότητα των ρωμαϊκών
κρασιών*

NEWSROOM

επαφής όπως στο Mission Impossible: Επιστήμονας ξεκίνησε να τους φτιάχνει

Στο *Mission Impossible 4*, ένας πράκτορας φοράει φακούς επαφής ικανούς για αναγνώριση προσώπου και παρακολούθηση ματιών και ο *Lee Seok Woo* θέλει να τους φτιάξει

NEWSROOM

8.6.2024

Tech & Science / Μπορεί το χρήμα να νικήσει τον θάνατο; Τι κάνουν οι πλούσιοι για να ζήσουν για πάντα

Ο Πίτερ Διαμαντής, ο ελληνικής καταγωγής μεγαλοεπιχειρηματίας στους τομείς της τεχνολογίας και της υγείας, βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των δισεκατομμυριούχων που αγωνίζονται να κερδίσουν τη μακροζωία, αν όχι την αιώνια ζωή.

NEWSROOM

EUROPEAN LIFO

συνδέεται με
αυξημένο
κίνδυνο
καρδιακής
προσβολής και
εγκεφαλικού,
δείχνει μελέτη

Οι αλκοόλες ζάχαρης
όπως η ξυλιτόλη και η
ερυθριτόλη
χρησιμοποιούνται
ευρέως ως
υποκατάστατα ζάχαρης
σε επεξεργασμένα
τρόφιμα

NEWSROOM

σχόλια

Συνδεθείτε για να σχολιάσετε →